

**Protokół z 9. posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla
Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 – 18 września 2024 r.**

Spis treści

1.	Otwarcie posiedzenia	2
2.	Stan wdrażania programu FENG	3
	Dyskusja:	3
	Głosowanie:	9
3.	Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 01.01 FENG „Ścieżka SMART” – kryteria dla konsorcjów w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców”	9
	Dyskusja:	9
	Głosowanie:	11
4.	Kryteria wyboru projektów dla działania 02.18 FENG „Rozwój oferty Ośrodków Innowacji dla firm” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”	11
	Dyskusja:	11
	Głosowanie:	16
5.	Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 02.25 FENG „Promocja Marki Innowacyjnych MŚP” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”	17
	Dyskusja:	17
	Głosowanie:	19
6.	Kryteria wyboru projektów dla działania 02.28 FENG „Startup Booster Poland” – program „Startups Exchange” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”	20
	Dyskusja:	21
	Głosowanie:	21
7.	Prezentacja na temat przeglądu śródkresowego	22
	Dyskusja:	22
8.	Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 03.01 „Kredyt Ekologiczny” w 3. priorytecie FENG „Zazielenienie przedsiębiorstw”	23
	Dyskusja:	23
	Głosowanie:	25
9.	Sprawy różne	25
10.	Wykaz skrótów	25
11.	Załącznik 1 - Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM FENG 18 września 2024 r.	26

1. Otwarcie posiedzenia

Posiedzenie otworzył **Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG**, który powitał członków i obserwatorów Komitetu zebranych zarówno stacjonarnie, jak i za pośrednictwem zdalnego połączenia, a także przedstawiciele Komisji Europejskiej - **Pana Simeona Shenev'a, Zastępcę Dyrektora Wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej** oraz **Panią Benedicte Charbonnel Zabdyr, Menedżera Programu FENG w Wydziale ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej**. Poinformował, że w trakcie posiedzenia dołączy również **Pan Jan Szyszko, Sekretarz Stanu w MFiPR, Przewodniczący KM**.

Pan Grzegorz Orawiec poinformował o zmianie porządku obrad i wycofaniu prezentacji pt. „Równość szans, innowacje i nowoczesna gospodarka – korzyści z premiowania udziału kobiet w projektach innowacyjnych” na prośbę prelegentek reprezentujących Stowarzyszenie Kongres Kobiet.

Pan Grzegorz Orawiec podziękował członkom Grup roboczych do spraw wdrażania 1., 2. i 3. priorytetu programu FENG, którzy pracowali w lipcu oraz we wrześniu nad kształtem kryteriów przygotowanych na posiedzenie. Poinformował, że dokumenty będące przedmiotem obrad rozesłano pocztą elektroniczną 4 września br. Przypominał, że materiały z każdego posiedzenia Komitetu, w tym protokoły, są zamieszczane na stronie internetowej www.nowoczesnagospodarka.gov.pl w zakładce „O Programie - Komitet Monitorujący”.

Finalnie porządek obrad zawierał następujące punkty:

- prezentację stanu wdrażania programu,
- prezentację i głosowanie nad zmianami kryteriów wyboru projektów dla działania 01.01 FENG „Ścieżka SMART” – kryteria dla konsorcjów,
- prezentację i głosowanie nad kryteriami wyboru projektów dla działania 02.18 FENG „Rozwój oferty Ośrodków Innowacji dla firm”,
- prezentację i głosowanie nad zmianami kryteriów wyboru projektów dla działania 02.25 FENG „Promocja Marki Innowacyjnych MŚP”,
- prezentację i głosowanie nad kryteriami wyboru projektów dla działania 02.28 FENG „Startup Booster Poland” – program „Startups Exchange”,
- prezentację i głosowanie nad zmianami kryteriów wyboru projektów dla działania 03.01 „Kredyt Ekologiczny”,
- prezentację na temat przeglądu śródkresowego.

Do przedstawionego porządku obrad nie zgłoszono uwag.

Pan Simeon Shenev, przedstawiciel Komisji Europejskiej przywitał wszystkich zebranych uczestników posiedzenia. Pogratulował mianowania nowemu dyrektorowi Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju i zadeklarował współpracę. Podziękował za uwzględnienie w porządku obrad posiedzenia prezentacji KE dot. przeglądu śródkresowego.

2. Stan wdrażania programu FENG

Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG przedstawiła prezentację na temat aktualnego stanu wdrażania programu.

Dyskusja:

Pan Arkadiusz Lewicki, przedstawiciel Związku Banków Polskich:

- pogratulował IZ wyników i podziękował za dobrą współpracę;
- zwrócił się z prośbą o rozważenie organizacji kolejnego naboru w działaniu 02.32 FENG „Kredyt Technologiczny”, z uwagi na sygnały od przedsiębiorców zainteresowanych wdrożeniem technologii, ale niekoniecznie zielonych (czyli wdrażanych w ramach działania 03.01 FENG „Kredyt Ekologiczny”). Poinformował, że ZBP oficjalnie zwracał się do MFiPR w tej sprawie i zadeklarował chęć dyskusji.

Pan Przemysław Sulich, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej wskazał, że według prezentacji wykorzystanie alokacji w zatwierdzonych wnioskach w 1. priorityecie wynosi 17%. Ocena wniosków i ich zatwierdzenia są często przesuwane i obecnie oscylują w przedziale ok. 200-300 dni. Biorąc pod uwagę przepustowość IP zapytał, w którym kwartale 2025 r. planowany jest następny nabór w Ścieżce SMART.

Pani Ewa Mikos, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej w imieniu Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK zadeklarowała gotowość przygotowania informacji na temat technologii, jakie można wykorzystywać, aby osiągać ekologiczne cele, gdyby okazało się, że wdrażanie Kredytu Ekologicznego nie jest tak dynamiczne, jak oczekiwano.

Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG podziękował **Pani Ewie Mikos** za powyższą deklarację.

Pani Marzena Chmielewska, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan:

- zapytała, jak funkcjonują usługi informacyjne STEP, Innovation Coach oraz system informacji Innopoint, tj. ile firm z nich korzysta, ile wypełniło ankiety potrzeb przedsiębiorcy. Czy IZ posiada dane pokazujące efekty ww. usług, tj. czy firmy, które korzystają ze wsparcia składają potem wnioski i z jakim efektem. Zapytała, czy w ocenie IZ skala instrumentów w FENG jest właściwa, a jeżeli nie jest, to co można by zrobić, żeby ją zwiększyć, gdzie IZ widzi największy potencjał oraz która z ww. usług powinna być skalowana;
- poprosiła o informacje, w jaki sposób wspierani są eksperci oceniający. Poinformowała o głosach ze strony ekspertów, dotyczących braku albo niewystarczającego wsparcia ekspertów w procesie oceny. Zapytała, czy dla ekspertów jest jakaś oferta szkoleniowa, czy mają możliwość spotykania się i ustalania kwestii, które są problematyczne. Wskazała, że według ekspertów w poprzedniej perspektywie współpraca z nimi była bardziej intensywna, częstsze były programy szkoleniowe i możliwości kalibrowania ocen oraz ustalania standardów. Chciałaby zweryfikować ww. informacje;
- nawiązała do problemu linii pilotażowych oraz do kwestii audytu dotyczącego programu POIR, który zakwestionował sposób finansowania linii pilotażowych w projektach B+R+I. Zapytała, jak ten problem przekłada się na obecnie realizowane działania i projekty już wybrane do dofinansowania, przede wszystkim w Ścieżce SMART, gdzie są projekty, które w module B+R mają linie pilotażowe. Czy IZ ma wiedzę, jaka jest skala potencjalnych problemów w tych naborach, które się odbywają w kontekście decyzji ETO i zmiany sposobu rozliczania linii pilotażowych.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych wskazał, że po poprzednim posiedzeniu Komitetu członkowie otrzymali informacje o wskaźniku sukcesu w naborach konkurencyjnych w podziale na dużych przedsiębiorców, średnich, małych i mikro. Poprosił o aktualne dane dotyczące wskaźnika sukcesu w poszczególnych grupach beneficjentów oraz o statystykę dotyczącą poszczególnych kryteriów wyboru projektów.

Pani Anna Świebocka:

- w odpowiedzi na prośbę **Pana prof. dr hab. inż. Mariana Szczerka** zadeklarowała, że IZ przygotuje informacje na temat wskaźnika sukcesu dla ww. grup beneficjentów. Poinformowała, że kwestia analizy kryteriów wyboru projektów wymaga konsultacji z IP i weryfikacji, czy możliwe jest sprawdzenie tego typu informacji. Jeżeli jest to możliwe, to IZ przekaże stosowne informacje;

- w odpowiedzi na postulat **Pana Arkadiusza Lewickiego** przekazała, że w chwili obecnej IZ nie widzi możliwości zwiększenia alokacji dla Kredytu Technologicznego. Jeżeli środki pojawią się, to IZ zwiększy alokację, aktualnie nie jest to możliwe.

Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG:

- w odpowiedzi na pytanie **Pana Przemysława Sulicha** poinformowała, że trwają wspólne prace z IP nad harmonogramem naborów na 2025 r. Na ten moment IZ nie posiada wiążących informacji, w którym kwartale odbędą się dane nabory. Zapewniła, że w 2025 r. będą nabory w ramach Ścieżki SMART. IZ postara się tak ułożyć harmonogram, aby nabory nie kolidowały ze sobą w PARP i NCBR i aby była przestrzeń dla obu instytucji i dla ekspertów oceniających projekty, którzy się w tych instytucjach powielają;
- w odpowiedzi na pytanie **Pani Marzeny Chmielewskiej** o sytuację związaną z audytem ETO w zakresie kwalifikowania wytworzenia linii pilotażowych i demonstracyjnych w ramach POIR, poinformowała, że wyniki audytu mają konsekwencje w programie FENG w Ścieżce SMART. W związku z tym, że ustalenia z audytu zostały przekazane do IZ w trakcie wdrażania poszczególnych naborów, IZ starała się, aby przedsiębiorcy byli poinformowani, jak ww. ustalenia wpływają na Ścieżkę SMART. Szczególnie dotyczy to modułu B+R, gdzie koszty zakupu elementów linii pilotażowych i demonstracyjnych, które spełniają definicję środka trwałego, powinny być kwalifikowane w kategorii amortyzacja, czyli aparatura i sprzęt, a nie w kategorii koszty operacyjne. Zapewniła, że IZ prowadziła rozmowy z audytorami oraz z przedstawicielami KE, odpowiadającymi za pomoc publiczną i przedstawiała argumenty w celu uzasadnienia poprawności dotychczasowego sposobu kwalifikowania środków w ramach POIR. Audytorzy stwierdzili jednak, że sposób kwalifikowania w tych projektach był nieprawidłowy i w związku z tym, w POIR została nałożona korekta systemowa. W celu nie dopuszczenia w przyszłości do ryzyka nieprawidłowego kwalifikowania linii pilotażowych, IZ wspólnie z IP podjęła szereg działań prewencyjnych. Na poziomie zakontraktowanych projektów i projektów rekomendowanych do wsparcia poszczególne przypadki są analizowane oraz prowadzone są rozmowy z beneficjentami i wnioskodawcami, żeby byli świadomi ryzyka audytowego i poprawności kwalifikowania zasad. Jest to skala od około 20 do 30 projektów w każdej z IP (PARP i NCBR). Do IZ trafił tzw. prewarning letter w ramach FENG, który koncentruje się na sposobie kwalifikowania poszczególnych instrumentów. Jest to realna groźba ryzyka audytowego i IZ nie chciałaby, żeby beneficjenci stanęli przed podwójnym ryzykiem audytowym, dlatego wspólnie z IP pracuje nad tym, by przedsiębiorcy

mieli projekty tak skonstruowane, aby odpowiadały na wymogi prawidłowego sposobu kwalifikowania wydatków.

Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG:

- podziękowała za pytanie **Pani Marzeny Chmielewskiej** dotyczące usług informacyjnych oraz za zainteresowanie tymi usługami, które w jej opinii są w pewnym sensie pomijane przez Komitet. Jej zdaniem są one ważnym ogniwem we wspieraniu przygotowania wniosków i wnioskodawców do Ścieżki SMART i do innych naborów FENG. Zadeklarowała przekazanie szczegółowego materiału do członków KM;
- poinformowała, że w ramach usługi STEP (instrument skierowany do przedsiębiorców, którzy wiedzą, jaki projekt chcą realizować i chcą sprawdzić, czy ma on szansę uzyskania dofinansowania). Przeanalizowany pomysł trafia do IZ, która kojarzy eksperta z pomysłodawcą. Aktualnie przesłano ponad 1 180 zgłoszeń, wyświadczono 763 usługi eksperckie, zaś 423 usługi są w trakcie realizacji. Część formularzy przedsiębiorcy wycofali, a część została odrzucona. W ramach usługi STEP prowadzona jest współpraca z PIFE. Łącznie od początku realizacji usługi STEP, czyli od 2018 r. do 30 sierpnia br., w następstwie oferowanej usługi złożono 204 wnioski o dofinansowanie: w ramach POIR – 124 wnioski, w tym podpisano 21 umów, zaś w ramach FENG - 80 wniosków, w tym w trakcie oceny jest 47 wniosków i 5 umów zostało podpisanych. Szczególnie w ramach FENG widać duże przełożenie przeanalizowanych pomysłów na złożone wnioski, które są obecnie w ocenach;
- poinformowała, że usługa Innovation Coach jest skierowana do przedsiębiorców, którzy dopiero szukają swojej ścieżki innowacji i nie mają pomysłu na projekt innowacyjny. Z tymi przedsiębiorcami pracują eksperci. W ramach POIR przeprowadzono 3 355 konsultacji, z tego 1 040 coaching'ów innowacji, z czego 54 przedsiębiorców złożyło wnioski o dofinansowanie. Podkreśliła, że w ramach tej usługi nie będzie dużego przełożenia na złożone wnioski, ponieważ Innovation Coach służy wygenerowaniu pomysłu na projekt, a nie przygotowaniu wniosku. W ramach FENG na 18 września br. przeprowadzono ponad 900 konsultacji i odbyto 223 sesje coaching'owe z ekspertami. Następnie wszystkie formularze czekają na spotkanie eksperta z przedsiębiorcą. Jest to proces znacznie dłuższy, gdyż ekspert poświęca ponad 20 godzin przedsiębiorcy, żeby znaleźć pomysł na innowację w przedsiębiorstwie;
- poinformowała, że usługa Innopoint jest wielokanałowym systemem informacyjnym dla tych, którzy chcą się dowiedzieć o FENG. Składa się ona po pierwsze z infolinii, na której odebrano i wykonano od początku jej działania 8 889 połączeń. Drugim ważnym elementem systemu jest ankieta potrzeb przedsiębiorstwa, która jest na stronie FENG. Po wypełnieniu

odpowiedzi na kilka pytań algorytm generuje instrumenty, które są przeznaczone dla danego przedsiębiorcy na podstawie wskazanych potrzeb. Od początku realizacji usługi przedsiębiorcy wypełnili 4 286 ankiet. Po wypełnieniu ankiety jest możliwość umówienia się z konsultantem w PIFE i otrzymania bardziej szczegółowych informacji;

- zadeklarowała przekazanie bardziej szczegółowych danych w oddzielnym materiale oraz zamieszczanie informacji o postępie w usługach informacyjnych w ramach newslettera, który jest rozsyłany do członków KM co 2 miesiące;
- w kwestii systemu wspierania ekspertów przekazała, że IZ podzieliła się rolami z IP. IZ horyzontalnie szkoli swoich pracowników, pracowników IP, członków KM i konsultantów PIFE. IZ przygotowuje także kursy e-learningowe na specjalnej platformie NAVOICA, gdzie będą one dostępne również dla ekspertów. Większość szkoleń przeprowadzają poszczególne IP, które mają za zadanie przeszkolić i przygotować ekspertów do rzetelnej pracy przy ocenie wniosków.

Pan Grzegorz Orawiec poprosił poszczególne IP o udzielenie informacji na temat ekspertów.

Pan Tomasz Modzolewski, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Instytucji Pośredniczącej FENG:

- poinformował, że w PARP przy uruchomieniu każdego naboru odbywa się obowiązkowe szkolenie dla każdego eksperta, który bierze udział w ocenie. Szkolenie jest realizowane przez departament, który organizuje nabór i obejmuje ono szczegółowe omówienie zasad instrumentu, kryteriów oraz oczekiwań PARP w zakresie formułowania uzasadnień. W przypadku kolejnych naborów PARP przedstawia wszystkie zmiany, które zaszły od ostatniego naboru. Te informacje są prezentowane na spotkaniu warsztatowym, które jest nagrywane i eksperci mają możliwość ponownego odsłuchania nagrania. W ramach Ścieżki SMART, oprócz spotkania, Agencja szkoli ekspertów z pracy w systemie informatycznym. Powstają też inne materiały dodatkowe i listy sprawdzające, które mają za zadanie usystematyzować ocenę. Równoległe PARP przekazuje różne okólniki, np. na temat linii pilotażowych, czy zmian w zakresie pomocy de minimis. To są informacje kierowane z poziomu przewodniczącego Komisji Oceny Projektów do wszystkich członków oceniających i są dystrybuowane bezpośrednio do ekspertów;
- przekazał, że zmienił się system oceny i wprowadzono podział na przewodniczącego panelu i eksperta wiodącego. Ekspertem wiodącym jest osoba z większym doświadczeniem, która już współpracowała z PARP i zna realia formułowania ocen na potrzeby projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Ekspert wiodący wprowadza też nowych

ekspertów do pracy. Agencja cały czas poszerza listę ekspertów. Przewodniczący panelu to pracownik PARP, którego zadaniem jest opieka nad daną oceną i jest on punktem kontaktowym, do którego eksperci mogą się zwracać i kierować pytania. Finalnym etapem jest ocena jakości pracy ekspertów. Po każdym zakończonym naborze PARP formułuje oceny jakości pracy w postaci formularza uzupełnianego w systemie informatycznym. Kryteria oceny zostały ustalone z IZ. Ocena jest przekazywana każdorazowo ekspertowi z informacją, że jeżeli ma pytania, to może je kierować do wskazanego pracownika PARP. Szkolenia dla ekspertów są obowiązkowe, nie ma sytuacji, że ekspert raz się przeszkolił i jest zwolniony z dalszych szkoleń.

Pani Marta Guberow, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Instytucji

Pośredniczącej FENG:

- poinformowała, że NCBR prowadzi wiele działań związanych ze szkoleniami ekspertów. Centrum szkoli w ramach ogłaszanych naborów, m.in. szkoliło w ramach Ścieżki SMART, Ścieżki SMART dla konsorcjów, Seal of Excellence, czy IPCEI. Szkolenia są dobrowolne i nie wszyscy eksperci biorą w nich udział. Na spotkaniach z ekspertami NCBR prezentuje system oceny, system informatyczny, kryteria, zmiany kryteriów, kwestie jakości pracy ekspertów;
- przekazała, że przy rejestracji eksperta do bazy ekspertów przechodzi on dwa podstawowe szkolenia: szkolenie ogólne o FENG oraz szkolenie związane z samym procesem oceny. NCBR przygotowuje się do nagrania aktualizacji materiałów i serii webinarów, zarówno ogólnych o FENG, ale i dotyczących innych technicznych kwestii. NCBR również przygotowuje się do nagrania własnego materiału związanego z konfliktem interesów. Centrum udostępnia ekspertom różne aktualne dane i materiały, np. dotyczące linii pilotażowych, konfliktu interesów, czy podręczniki środowiskowe;
- poinformowała, że NCBR komunikuje się z ekspertami zarówno drogą mailową, jak również poprzez platformę, na której są obsługiwani przez Centrum. Dodatkowo NCBR w br. zorganizowało dwa spotkania z wąskim gronem ekspertów, aby skorzystać z ich wiedzy i obserwacji odnośnie FENG. Rozmowy dotyczyły ich wrażeń na temat oceny, jakie widzą potrzeby wprowadzenia zmian. NCBR przeanalizowało te potrzeby i część z nich już wdrożyło w ogłoszonym naborze w Ścieżce SMART. W 2025 r. także odbędą się tego typu konsultacje w formie warsztatów w węższym gronie. W październiku br., gdy zakończy się nabór w Ścieżce SMART, NCBR przeprowadzi kolejne szkolenia, tym bardziej, że wchodzi nowy system oceny – dwuetapowy.

Pan Krzysztof Hoffman, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego, Instytucji Pośredniczącej FENG poinformował, że obecnie BGK współpracuje z ekspertami tylko w odniesieniu do Kredytu

Ekologicznego. W ocenie biorą udział dwa typy ekspertów: branżowi i eksperci audytorzy. W Kredycie Ekologicznym nie funkcjonują panele ekspertów, ponieważ nie ma takiej konieczności. Z tego względu ocena może być realizowana poza urzędowymi godzinami pracy ekspertów i instytucji. Bank organizuje szkolenia dla ekspertów, ostatnie odbyło się 2 tygodnie przed terminem KM. BGK stara się organizować szkolenie po każdym naborze, aby ustrukturyzować wiedzę ekspertów.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet wskazała na aspekt, który jej zdaniem ciągle wymaga pracy, czyli uwrażliwienie ekspertów oceniających projekty na zasady horyzontalne związane z równością szans kobiet i mężczyzn. Jest to temat dość nowy jeśli chodzi o FENG i związek pomiędzy zasadą równościową, a innowacjami, czy potencjałem przedsiębiorczości nie jest do końca, w jej opinii, uznawany, zaś kwestia równości szans kobiet i mężczyzn jest traktowana, jako formalny punkt do odhaczenia we wniosku. W jej opinii można by ten obszar zapisać do przyszłych prac, żeby wypracować metodę szerszego pokazania związku pomiędzy równością a tematami, którymi zajmuje się FENG.

Pan Grzegorz Orawiec:

- podziękował za ww. głos **Pani dr Ewy Rumińskiej-Zimny;**
- poinformował, że IZ rozumie wagę tematu ekspertów i jeśli taka będzie potrzeba ze strony członków KM, to IZ jest otwarta, żeby w ramach kolejnych spotkań ustrukturyzować tę informację razem z IP, jako oddzielny punkt w porządku obrad Komitetu.

Głosowanie:

Brak głosowań w tym punkcie.

3. Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 01.01 FENG „Ścieżka SMART” – kryteria dla konsorcjów w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców”

Prezentację na temat zmian kryteriów wyboru projektów przedstawiła **Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Instytucja Pośrednicząca FENG.**

Dyskusja:

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet:

- poparła wprowadzenie nowego kryterium rozstrzygającego „Udział kobiet w zespole projektowym B+R lub w kadrze realizującej moduł Wdrożenie innowacji”. Wskazała, że w przyszłości można by wprowadzić kryterium związane ze stopą bezrobocia ze

zróznicowaniem na kobiety i mężczyzn i zaoferować preferencje dla inwestycji w regionach, w których bezrobocie kobiet jest wyższe;

- zwróciła uwagę, że w kryterium rankingującym wspólnym dla projektu „Społeczne znaczenie innowacji” można by było zrobić analizę wpływu danej innowacji przewidzianej przez projekt na kobiety i na mężczyzn. Zachęciła członków Komitetu do kreatywnego myślenia w tym kierunku.

Pan Łukasz Kościjańczuk, przedstawiciel Business Centre Club nawiązał do informacji, że NCBR będzie organizatorem konkursu dla konsorcjów MŚP i zapytał, czy dotyczyć to będzie także najbliższego naboru, który jest zaplanowany w harmonogramie, a jeśli tak, to czy w związku z tym są planowane zmiany alokacji w Ścieżce SMART.

Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych zapytał, dlaczego w kryteriach znalazł się zapis mówiący o tym, że organizacja badawcza nie może wdrażać wyników prac B+R. Poinformował, że zgodnie z ustawą o instytutach badawczych jednostki badawcze mogą prowadzić działalność produkcyjną. Wskazał na sytuacje, kiedy tylko organizacje badawcze dysponują wyspecjalizowanymi urządzeniami i liniami pilotażowymi. Zapis w kryteriach spowoduje, że nie będzie możliwości produkowania w kraju unikatowych niszowych produktów.

Pani Karolina Lesyng:

- w odpowiedzi na pytanie **Pana Łukasza Kościjańczuka** poinformowała, że w ramach naboru dla konsorcjów, który zostanie ogłoszony 8 listopada br., będzie możliwość aplikowania do NCBR konsorcjów, składających się tylko i wyłącznie z MŚP. To był jedyny typ konsorcjum, który nie mógł aplikować do NCBR w ramach naboru, który jest obecnie w trakcie oceny. Każda inna kombinacja, np. MŚP i MŚP oraz np. organizacja badawcza, mogły aplikować. Centrum na razie nie przewiduje zwiększenia alokacji, będzie to zależało od przebiegu naboru, współczynnika sukcesu oraz tego, ile projektów zostanie rekomendowanych. Jeżeli będzie to konieczne, to NCBR będzie rozmawiać z IZ o zwiększeniu alokacji;
- w odpowiedzi na pytanie **Pana prof. dr hab. inż. Mariana Szczerka** poinformowała, że zapis w kryteriach, iż organizacja badawcza nie wdraża wyników prac B+R, wynika z chęci umożliwienia organizacji badawczej udziału w charakterze partnera w module B+R. Musi być zapewniony rozdział pomiędzy działalnością gospodarczą a działalnością niegospodarczą organizacji badawczej. Organizacja badawcza może wziąć udział w naborze tylko w ramach modułu B+R, ale jej udział opiera się na zasadach ramowych pomocy państwa na działalność

B+R i innowacyjną, które pozwalają finansować działalność niegospodarczą organizacji na najbardziej korzystnych warunkach, tj. 100% dofinansowania.

Pan dr inż. Radosław Kwapiszewski, przedstawiciel Fundacji na rzecz Nauki Polskiej uzupełnił, że temat organizacji badawczych jest znany FNP i poinformował, że w kryteriach chodzi o to, żeby organizacje badawcze nie straciły możliwości uzyskania 100% dotacji. Mogą wdrażać wyniki prac B+R w ramach 20%-owej pomocniczej działalności gospodarczej i wtedy określają jakiś wskaźnik, np. liczbę maszynogodzin, osobogodzin, zasobów infrastruktury. W takim przypadku organizacje badawcze mogą prowadzić działalność do 20% danego wskaźnika, który monitorują w trakcie projektu i po jego zakończeniu.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 51** w sprawie przyjęcia zmian kryteriów wyboru projektów dla działania 01.01 „Ścieżka SMART” – kryteria dla projektów realizowanych w konsorcjach w 1. priorytecie FENG „Wsparcie dla przedsiębiorców”:

33 głosy “za”, 1 “przeciw”, 3 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 37 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

4. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.18 FENG „Rozwój oferty Ośrodków Innowacji dla firm” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Prezentację kryteriów przedstawiła **Pani Anna Forin, Dyrektorka Departamentu Usług Proinnowacyjnych, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Instytucja Pośrednicząca FENG.**

Dyskusja:

Pani Marzena Mażewska, przedstawicielka Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce:

- poprosiła, aby wszystkie następne propozycje kryteriów wyboru projektów do wszystkich konkursów, już na poziomie pracy Grupy roboczej miały określony precyzyjnie cel interwencji. Współpraca z PARP przy analizie kryteriów uświadomiła SOOIPP, że cel działania 2.18 FENG jest rozumiany inaczej przez obie strony. W takiej sytuacji trudno jest konsultować kryteria wyboru projektów;
- przekazała, że SOOIPP jest sceptyczne co do efektywności i skuteczności tego działania, również ze względu na to, że prace nad projektami kryteriów trwały w czasie, kiedy nie

została jeszcze uruchomiona akredytacja przez MRiT. Ciągłe nie wiadomo, jakie będą jej finalne efekty, tj. jakie będzie ostateczne portfolio wnioskodawców. Nabór wniosków do akredytacji konsorcjalnej został ogłoszony przez MRiT 10 września br. i wtedy SOOIPP uzyskało wiedzę na temat jej zasad. Był to jednak jednocześnie końcowy etap prac nad kryteriami i IZ miała ograniczone możliwości uwzględnienia wszystkich uwag SOOIPP. Zwłaszcza, że w trakcie konsultacji projektu kryteriów odpowiedzi IZ wskazywały, że wiele informacji będzie zawierał regulamin wyboru projektów;

- zgłosiła wniosek, aby można było zapoznać się z regulaminem i kształtem wniosku przed uruchomieniem naboru w celu przeprowadzenia konsultacji. SOOIPP wysłało do sekretariatu Komitetu uwagi do obu dokumentów i prosiło o dodatkową Grupę roboczą oraz o możliwość rozmowy. Jednak nie uzyskała żadnej odpowiedzi. Zawniosowała, aby, po zakończeniu obu akredytacji, ponownie poddać analizie dokumentację do naborów w działaniu 2.18 FENG.

Pan prof. dr inż. Bogusław Dołęga, przedstawiciel NSZZ „Solidarność”:

- podziękował za odpowiedź na uwagi, które zgłaszał zarówno podczas prac Grupy roboczej, jak i po niej;
- wsłuchując się w wypowiedź **Pani Marzeny Mażewskiej** zaproponował przełożenie głosowania nad kryteriami na następne posiedzenie KM i opóźnienie uruchomienia naboru.

Pani Anna Kieracińska, przedstawicielka Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych przychyliła się do propozycji **Pana prof. dr inż. Bogusława Dołęgi**. Jako argument wskazała brak wyników naboru na akredytację dla pojedynczych ośrodków innowacji w MRiT, który odbył się w lipcu br. Nie wiadomo też, czy do października będzie znane, kto otrzymał akredytację konsorcjalną MRiT.

Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG:

- podziękowała za ww. uwagi i informacje;
- wyraziła zrozumienie dla potrzeby dalszej dyskusji na temat zasad wdrażania instrumentu, które jednak są szczegółowo opisane dla każdego działania w dokumentacji dla naboru. Wyjaśniła, że kryteria, które przyjmuje Komitet w każdym z instrumentów, są ramowe. Zaprezentowane kryteria wskazują na cel interwencji, zgodny ze Szczegółowym Opiszem Priorytetów, który został zatwierdzony przez kierownictwo MFiPR w lutym 2023 r. - od dawna zatem ten cel jest powszechnie znany;

- przyznała, że czas oczekiwania na akredytację ośrodków innowacji, które są wnioskodawcami, czy to w naborze dla ośrodków indywidualnych, czy konsorcjalnych, jest długi;
- zwróciła uwagę, że akredytacja dla pojedynczych ośrodków innowacji została już zakończona przez MRiT i aktualnie trwa ocena wniosków o akredytację. Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach konkursu dla pojedynczych ośrodków innowacji akredytowanych przez MRiT rozpocznie się w FENG pod koniec października br. i skończy pod koniec stycznia 2025 r. IZ liczy, że przy ogłoszeniu ww. naboru będą znane wyniki akredytacji. Gdyby były jakieś opóźnienia, to istnieje przestrzeń do tego, żeby do końca stycznia 2025 r. te podmioty mogły złożyć swoje aplikacje. Podobnie jest z akredytacją dla konsorcjów, która została ogłoszona przez MRiT we wrześniu br. i będzie trwała przez miesiąc. Konkurs dla akredytowanych ośrodków konsorcjalnych jest planowany na początek listopada i kończy się na początku lutego 2025 r. Z tego względu IZ liczy, że zakończenie oceny przez MRiT wniosków o akredytację konsorcjalną nastąpi również w tym terminie i będą potencjalni wnioskodawcy do tego, aby ubiegać się o wsparcie w FENG;
- w opinii IZ zaplanowanie naboru i równoległe rozpoczęcie dyskusji z IP i członkami KM o zasadach wsparcia podmiotów jest dobrym przykładem tego, że IZ nie chce odwlekać naborów w tym działaniu. Terminy naborów były już dwukrotnie przekładane, a członkowie Komitetu postulowali, aby nie przesuwając kolejny raz terminów naborów dla ośrodków innowacji. Harmonogram naborów jest znany już od kilku miesięcy. Zadaniem IZ jest pilnowanie terminów z harmonogramu. Na Grupie roboczej FENG pojawiały się wnioski, żeby opóźnić rozpoczęcie naboru. Zwróciła jednak uwagę, że wskazana w programie FENG oferta dla ośrodków innowacji powinna być dostępna i we wspólnym interesie jest to, żeby wsparcie mogło jak najszybciej zostać udzielone ośrodkom innowacji, które podczas konsultacji FENG postulowały potrzebę wzmocnienia ich potencjału instytucjonalnego. Ponownie podkreśliła, że według IZ nabór powinien się odbyć w terminach zaplanowanych w harmonogramie naborów. IZ liczy na to, że MRiT jak najszybciej zakończy ocenę akredytacji pojedynczych ośrodków innowacji oraz sprawnie zakończy nabór i przeprowadzi ocenę dla ośrodków konsorcjalnych. IZ jest gotowa na dalszą rozmowę z członkami Grupy roboczej na temat zasad wsparcia w naborach, czyli zasad, które będą szczegółowo opisane w dokumentacji konkursowej. Dodała, że w żadnym instrumencie FENG nie ma wpisanych w kryteriach kosztów kwalifikowanych, ani zasad wsparcia. Kryteria uwzględniają zasady ogólne, które potem są doprecyzowane w każdym instrumencie na poziomie dokumentacji konkursowej. Dobrą wolą IZ jest rozmowa z członkami KM na temat tego, jak ta

dokumentacja będzie tworzona. IZ proponuje rozmowy na temat zasad wsparcia ośrodków innowacji na Grupach roboczych FENG;

- mając na uwadze napięty harmonogram wdrażania programu, potrzeby przedsiębiorców wsparcia ze strony ośrodków innowacji, potrzeby ośrodków innowacji, które postulowały o tego typu działanie w programie oraz licząc na dobrą współpracę i efektywną, szybką i skuteczną ocenę przez MRiT akredytacji, zaproponowała utrzymanie się wskazanych w harmonogramie naboru ram czasowych.

Pani dr Agata Wancio, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii:

- wyraziła zaskoczenie, że teraz pada pytanie o cel interwencji, ponieważ okres ostatnich kilku lat został poświęcony kompleksowej dyskusji o tym, czego brakuje ośrodkom innowacji. Instrument był stworzony w celu wzmocnienia potencjału ośrodków innowacji. Celami dodatkowymi są: potrzeba specjalizacji, potrzeba wzmocnienia współpracy i tworzenia konsorcjów, sieciowania, co znalazło odzwierciedlenie w obu konkursach. Konkurs PARP ma wzmocnić ośrodki, aby były w stanie i miały narzędzia i zasoby do tego, by realizować cele określone dla rozwoju ośrodków innowacji;
- w przypadku listy akredytowanych ośrodków przyznała, że konkursy zostały ogłoszone z opóźnieniem z różnych przyczyn. Wyraziła wątpliwość, co do tego, na ile konkretna lista podmiotów akredytowanych ośrodków innowacji zmieni sytuację skorzystania ze wsparcia. W konkursie nie ma definicji, czym jest ośrodek innowacji i nie są wybierane ośrodki innowacji. MRiT daje jedynie „certyfikat jakości”, że grupa podmiotów, które uzyskają akredytację, będzie wspierać realizację postawionych celów. Poprosiła **Panią Marzenę Mażewską** o rozszerzenie wątku, na co ww. lista wpłynie. Zarówno SOOIPP, jak i MRiT wiedzą, jak wygląda środowisko ośrodków innowacji i jakie podmioty funkcjonują w ramach akredytacji. Niektóre z nich otrzymują akredytacje w pierwszej rundzie, inne nie, ale później będą ogłaszane kolejne rundy, więc ośrodki innowacji będą mogły aplikować jeszcze raz. Lista w założeniu ma się powiększać z rundy na rundę;
- w kwestii akredytacji konsorcjalnej poinformowała, że została ona ogłoszona niedawno, ale nie jest żadnym zaskoczeniem dla wszystkich stron zaangażowanych w proces, ponieważ dokumentacja była kilkakrotnie konsultowana ze środowiskiem ośrodków innowacji. Po raz ostatni była konsultowana w lipcu br. i była to wersja zbliżona do tego, co ostatecznie zostało opublikowane. MRiT wcześniej ogłosiło konkurs na akredytację indywidualną i już pojawiły się pierwsze wnioski, co należałoby poprawić w procesie oceny. Co do meritum dokumentacja pozostała niezmienną wobec tego, co było już znane z procesu konsultacji;

- poinformowała, że do momentu uruchomienia naboru będą znane listy ośrodków akredytowanych.

Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG zwrócił uwagę i zaznaczył do protokołu, że **Pani Marzena Mażewska** zgłosiła do IZ na piśmie konflikt interesów w tym punkcie prac KM. Zacytował par. 8 pkt 5 Regulaminu KM, zgodnie z którym: „W przypadku zgłoszenia informacji o konflikcie interesów, zgłoszenie jest przekazywane do Przewodniczącego Komitetu wraz z informacją, że osoba zgłaszająca wyłączy się z prac Komitetu, w zakresie którego dotyczy konflikt interesów, tj. nie będzie opiniowała otrzymanych konkretnych materiałów, nie będzie brała udziału w dyskusji nad tymi materiałami oraz wyłączy się z głosowania nad uchwałą, której dotyczy zidentyfikowany przez nią konflikt interesów. Taka osoba bierze udział w pozostałych obszarach prac danego posiedzenia Komitetu”.

Pani Marzena Mażewska:

- wskazała, że wyraziła jedynie swoje wątpliwości odnośnie planów realizacji działania 2.18 FENG;
- zgłosiła 2 ogólne wnioski:
  - a) żeby przekazywane Grupie roboczej kryteria wyboru projektów zawierały sprecyzowany cel działania. Poprosiła IZ, aby przyjęła jako dobrą praktykę, że cel interwencji jest wpisywany do każdego dokumentu;
  - b) żeby w sytuacji, gdy są wątpliwości zgłaszane przez członków KM związane z kształtem kryteriów, była możliwość wystąpienia przez członków KM lub partnerów społecznych o możliwość zapoznania się z dokumentacją konkursową przed uruchomieniem konkursu.
- podkreśliła, że jej wnioski nie dotyczą niczego w zakresie przedmiotu, z którego się wyłączyła.

Pan Grzegorz Orawiec:

- przekazał, że ww. wnioski IZ traktuje jako wnioski horyzontalne, nie odnoszące się wprost do przedmiotu, z którego **Pani Marzena Mażewska** wyłączyła się pisemnie;
- zadeklarował zorganizowanie Grupy roboczej, aby przedyskutować wątpliwości, dotyczące dalszych prac nad dokumentacją konkursową dla ośrodków innowacji i nad proponowanymi terminami naborów;

- zadeklarował, że gdyby były problemy związane z terminami, to IZ ma możliwość, prawo i obowiązek przedłużyć nabory, które obecnie są zaproponowane dla indywidualnych ośrodków do 30 stycznia 2025 r., zaś dla konsorcjów do 6 lutego 2025 r.;
- zaproponował, aby z uwagi na charakter prac KM, gdzie jest mowa o kryteriach wyboru projektów, a nie o akredytacji konsorcjów, które mogą aplikować o wsparcie w FENG, głosować kryteria wyboru projektów, które, jak zaznaczył, były przepracowane na Grupie roboczej 18 lipca br.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 52** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.18 „Rozwój oferty Ośrodków Innowacji dla firm” – schemat 1. Wsparcie rozwoju pojedynczych Ośrodków Innowacji w 2. prioritycie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

32 głosy “za”, 2 “przeciw”, 2 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 36 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Jedna osoba wyłączyła się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 53** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.18 „Rozwój oferty Ośrodków Innowacji dla firm” – schemat 2. Wsparcie konsorcjalnych ośrodków innowacji o określonych specjalizacjach tematycznych w 2. prioritycie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

33 głosy “za”, 2 “przeciw”, 1 głos wstrzymujące się.

W sumie oddano 36 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Jedna osoba wyłączyła się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

5. Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 02.25 FENG „Promocja Marki Innowacyjnych MŚP” w 2. prioritycie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Prezentację zmian kryteriów przedstawiła **Pani Izabela Fiszer, Zastępca Dyrektora Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Instytucja Pośrednicząca FENG.**

Dyskusja:

Pan dr Wojciech Szymalski, przedstawiciel Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć zapytał, czy jest możliwość uzyskania więcej informacji o analizie przedstawionej w prezentacji nt. przyczyn negatywnej oceny wniosków.

Pani Anita Wesołowska, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa w zakresie programów regionalnych:

- zapytała skąd wynika obniżenie progu z 30% do 20% przychodów ze sprzedaży towarów i usług za granicą, ponieważ na Grupie roboczej była mowa o 25%. W kontekście rozmów na temat możliwości udziału regionalnych programów w zaplanowanych przez MRiT wydarzeniach, zapytała o rozgraniczenie między programem krajowym, a programami regionalnymi. Z analiz Departamentu Programów Regionalnych MFiPR wynika, że w tym obszarze FENG zbliża się do programów regionalnych. Regiony planują wziąć udział w ok. 30 targach, które zostały wskazane na liście targów MRiT;
- wyraziła zadowolenie, że wydatki, które poniosą przedsiębiorcy nie będą finansowane w całości, a rozsądnym jest próg 50%.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet zaproponowała dodatkowe działania promujące zasadę równości szans kobiet i mężczyzn i zachęcające firmy kobiece do zgłaszania się, ponieważ czują się one niepewnie. Przypomniała, że w PARP były linie kredytowe przeznaczone dla małych przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety, ale było mało zgłoszeń. Zadeklarowała włączenie się Stowarzyszenia Kongres Kobiet w ewentualne działania promujące i wspierające firmy prowadzone przez kobiety.

Pani Marzena Chmielewska, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan zapytała, czy są dostępne statystyki dotyczące udziału firm prowadzonych przez kobiety i mężczyzn w programie FENG.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny dodała, że padało już wcześniej pytanie, w jakim stopniu fundusze na rozwój przedsiębiorczości w PARP są konsumowane przez przedsiębiorstwa prowadzone przez kobiety i mężczyzn. W jej opinii takie dane powinny być łatwo dostępne. Zaproponowała przyjrzenie się im, ponieważ kobiety prowadzą dużo przedsiębiorstw MŚP (ponad 1/3 w Polsce), a jednak nie korzystają w takiej proporcji z funduszy.

Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG:

- nawiązała do wypowiedzi **Pani Anity Wesołowskiej** i wskazała, że w kryteriach jest wpisany próg 25% przychodów netto ze sprzedaży towarów i usług na eksport, ale są to dodatkowe punkty za osiągnięcie progu 25% i więcej w ramach kryterium rankingującego: „Wnioskodawca posiada znaczący potencjał eksportowy na rynkach międzynarodowych”. Ta kwestia nie zmieniła się pomiędzy posiedzeniem Grupy roboczej a KM. Natomiast próg 20% przychodów netto ze sprzedaży produktów na eksport jest obligatoryjny, tzn. weryfikowany w ramach kryterium obligatoryjnego: „Potencjał produktu i doświadczenie Wnioskodawcy

w działalności eksportowej” i on też się nie zmienił między posiedzeniem Grupy roboczej a KM;

- w kwestii zejścia z ww. progu 30% na 20% zaznaczyła, że o szczegółach w tym zakresie dyskutowano już na KM, kiedy były przyjmowane zmienione kryteria do tego działania przeznaczone na wystawę EXPO w Japonii;
- w sprawie demarkacji wyraziła zrozumienie dla chęci wysyłania przez regiony przedsiębiorców na wydarzenia, które są objęte działaniem w programie krajowym. IZ wierzy, że uda się znaleźć wspólnie rozwiązanie i w tym celu zaplanowano spotkanie na 30 września br. z udziałem IZ, PARP oraz MRiT. Poprosiła **Panią Anitę Wesołowską** o przekazanie wcześniej analizy potrzeb regionów.

Pani Izabela Fiszer:

- w nawiązaniu do pytania **Pana dr Wojciecha Szymalskiego** poinformowała, że PARP publikuje na swojej stronie internetowej po naborach informację, jakie były najczęściej popełniane błędy. PARP posiada materiał odnośnie naboru z 2023 r. i zostanie on opublikowany. PARP korzysta z tych materiałów przy różnego rodzaju analizach i spotkaniach, które dotyczą kwestii podsumowania danego naboru i wyciągnięcia wniosków, co należy zrobić lepiej lub poprawić w zapisach dokumentacji;
- w kwestii zapytania **Pani Anity Wesołowskiej** odnośnie zmniejszonego progu procentowego dotyczącego przychodów netto ze sprzedaży towarów i usług na eksport poinformowała, że PARP przy wsparciu Departamentu Analiz i Strategii dokonała szczegółowej analizy danych statystycznych, które były podane przez Główny Urząd Statystyczny. Z analizy wynikało, że mikroprzedsiębiorstwa osiągały niski, nieprzekraczający 5% przychód ze sprzedaży na eksport, firmy małe ok. 10% i tylko firmy średnie przekraczały zdecydowanie próg 20%. W toku rozmów ostatecznie obniżono próg do 20%, żeby zachęcać polskie firmy do pokazywania się na świecie ze swoimi najlepszymi produktami;
- nawiązała do komentarza **Pani Anity Wesołowskiej** na temat utrzymania granicy udzielania wsparcia na projekty na poziomie 50%. Wskazała, że jest to pomoc w ramach de minimis na część działań związanych m.in. z wyjazdami służbowymi oraz kampaniami promocyjnymi, które mają być prowadzone pod kątem udziału w konkretnych wydarzeniach targowych oraz pomoc publiczna na zorganizowanie i przeprowadzenie udziału w charakterze wystawcy na konkretnych wydarzeniach;
- w odniesieniu do wypowiedzi **Pani dr Ewy Rumińskiej-Zimny** i kwestii udziału w działaniu kobiet i mężczyzn przyznała, że PARP nie przeprowadzała analiz pod tym kątem. Zwróciła

jednocześnie uwagę, że w działaniu są różne sektory i część z nich ma charakter typowo męski, np. sektor związany z transportem kolejowym. Jednocześnie udział kobiet jest duży, np. w branży kosmetycznej. Według niej wprowadzanie rozróżnienia na to, kto jest właścicielem firmy przy sektorach, jakie zostały wybrane do promowania, nie byłoby właściwe. Wyraziła wątpliwość, czy PARP, prowadząc bezpośrednie rozmowy z poszczególnymi osobami, które się zgłaszają do Agencji z problemami, ma siłę przebicia, żeby namawiać kobiety do podejmowania wysiłku zdobycia większej pewności siebie. Może jedynie zachęcać do tego, żeby pracowały, szkoliły się i zdobywały nowe kompetencje.

**Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju,
Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG:**

- podziękował PARP za uwzględnienie w prezentacji informacji nt. przyczyn niepowodzeń wnioskodawców i zaproponował, aby stało się dobrą praktyką, szczególnie przy prezentacji zmian kryteriów, że na początku prezentowane są wnioski z poprzednich naborów;
- podziękował za głos w kwestii internacjonalizacji i przypomniał, że jest umówione spotkanie w tej sprawie;
- w kwestii udziału kobiet w działaniu zaproponował powrót do tematu przy okazji przeglądu programu, aby spojrzeć na tę sprawę kompleksowo.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 54** w sprawie przyjęcia zmian kryteriów wyboru projektów dla działania 02.25 „Promocja Marki Innowacyjnych MŚP” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

36 głosów “za”, 0 “przeciw”, 4 głosy wstrzymujące się.

W sumie oddano 40 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

6. Kryteria wyboru projektów dla działania 02.28 FENG „Startup Booster Poland” – program „Startups Exchange” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”

Prezentację kryteriów przedstawił **Pan Marcin Seniuk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Startupów, przedstawiciel Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – IP FENG.**

Przed rozpoczęciem dyskusji w tym punkcie głos zabrał **Pan Jan Szyszko, Sekretarz Stanu w MFIPR, Przewodniczący KM**, który podziękował członkom KM i przedstawicielom KE za obecność. Wskazał, że to również dzięki zaangażowaniu członków Komitetu program FENG jest jednym z bardziej zaawansowanych programów krajowych jeśli chodzi o wdrażanie, do którego złożono najwięcej

wniosków aplikacyjnych. Na tle innych programów krajowych w FENG jest zawartych najwięcej umów, a kontraktacja, wynosząca ponad 8,7 mld PLN, jest druga co do wartości. Daje to wykorzystanie alokacji na poziomie ponad 25% środków FENG. Do tego IP nadal mają w ocenie ponad 3,6 tys. projektów na kwotę ponad 32 mld PLN, które mogą podnieść poziom wykorzystania środków unijnych, ale które również mogą stać się przełomowymi innowacjami w polskiej gospodarce. Podkreślił, że jest to kluczowy moment wdrażania programu i uwzględniając czas, jaki pozostał do końca obecnej perspektywy finansowej, trzeba wprowadzić konkretne i zdecydowane zmiany w programie, aby z powodzeniem zakończyć realizowane inwestycje do końca 2029 r.

Pan Jan Szyszko przekazał, że przed IZ jest ważne wyzwanie, jakim jest przegląd śródkresowy programu. Przygotowując się do przeglądu IZ dokonała analizy bieżącego stanu realizacji programu. Zakomunikował, że Kierownictwo MFiPR jest nastawione na przeprowadzenie zdecydowanych zmian, jeśli taka będzie konieczność. Kumulują się środki z polityki spójności i z KPO. Przegląd śródkresowy będzie wykorzystany do konstruktywnego dialogu z KE i zaproponowanie zmian, które pozwolą w jak najlepszy sposób zainwestować dostępne środki.

Pan Jan Szyszko wskazał na 3 kategorie kryteriów, które będą stosowane przy przeglądzie. Pierwsza jest merytoryczna i dotyczy celowości inwestycji. Zostanie dokonany przegląd inwestycji pod kątem ich wartości dodanej dla gospodarki, dla rozwoju Polski. Druga jest wydolnościowa i dotyczy zdolności instytucji do gospodarowania alokacją. To dotyczy także innych programów, nie tylko FENG. Przegląd pozwoli na urealnienie przypisania alokacji do każdej instytucji. Trzecie kryterium, to kryterium historyczne i dotyczy różnych doświadczeń wdrożeniowych, zarówno dobrych, jak i złych. Przegląd śródkresowy jest dobrą okazją, aby uniknąć powielenia błędów z przeszłości. Podziękował KE za dobrą współpracę przy działaniach audytowych.

Pan Jan Szyszko poinformował, że w propozycjach zmian programu pojawi się m.in. propozycja dodania nowego – 5. Priorytetu, który uwzględni unijną inicjatywę STEP. To inicjatywa, którą Komisja powołała w lutym br., aby wspierać rozwój i wytwarzanie technologii krytycznych w trzech sektorach: technologii czystych i zasobooszczędnych, technologii cyfrowych oraz biotechnologii. Skupienie na kluczowych branżach jest jednocześnie odpowiedzią na postulaty przedsiębiorców dotyczących przygotowania naborów tematycznych i mocniejszego skoncentrowania wsparcia. Poinformował, że na kolejnym posiedzeniu KM IZ przedstawi planowane zmiany programu FENG związane z jego przeglądem. Obecnie prowadzone są w tej sprawie rozmowy z IP. Zmiany programu IZ planuje zaprezentować wcześniej na łączonym posiedzeniu Grup roboczych ds. wdrażania 1., 2. i 3. priorytetu FENG oraz ds. włączenia partnerów w realizację programu FENG. Posiedzenie Grup roboczych jest zaplanowane na 1 października br., z tego względu poprosił o zarezerwowanie tego

terminu w kalendarzach. Materiały na posiedzenie Grupy będą przekazywane pocztą elektroniczną 26 września br. Ponownie podziękował za zaangażowanie członków KM we wdrażanie programu.

Pan Simeon Shenev, przedstawiciel Komisji Europejskiej wskazał, że **Pan Minister Jan Szyszko** w swojej wypowiedzi wspominał, że w dalszym ciągu ocenianych jest wiele wniosków. Wyraził zadowolenie, że na posiedzeniu rozmawiano o procesie oceny i o przyszłych kryteriach dla kolejnych naborów. Zwrócił uwagę, że konieczne jest wdrażanie FENG w trybie zarządzania kryzysem, ponieważ opóźnienia wpływają negatywnie na przedsiębiorstwa, a także na realizację programu. Polska w dalszym ciągu jest poniżej średniej europejskiej jeżeli chodzi o wybór projektów. We wszystkich państwach członkowskich widać w tym zakresie opóźnienie – 22-23% na poziomie europejskim. W tym samym okresie w poprzedniej perspektywie było to 50%. W poprzednim okresie programowania Polska była jednym z liderów z największą alokacją i w dalszym ciągu spoczywa na niej odpowiedzialność za dynamikę wdrażania programu. Inne instytucje europejskie również patrzą na to, jak wygląda realizacja programów w Polsce i opóźnienia nie stwarzają pozytywnego obrazu. Dlatego należy poprawić tę sytuację.

Dyskusja:

Brak dyskusji w tym punkcie.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 55** w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla działania 02.28 „Startup Booster Poland” – program „Startups Exchange” w 2. priorytecie FENG „Środowisko sprzyjające innowacjom”:

36 głosów “za”, 0 “przeciw”, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 37 głosów. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

7. Prezentacja na temat przeglądu śródkresowego

Prezentację na temat przeglądu śródkresowego przedstawiła **Pani Benedicte Charbonnel Zabdyr, Menedżer Programowy, przedstawicielka Komisji Europejskiej.**

Pan Grzegorz Orawiec wskazał, że w prezentacji została przedstawiona ważna rama formalno-merytoryczna poważnej operacji, jaką jest przegląd śródkresowy programu FENG. Jest to ocena tego, co do tej pory działo się i co obecnie dzieje się w programie: ewaluacje, wnioski, alokacja kwoty elastyczności, wszystkie uwarunkowania i rekomendacje sektorowe i horyzontalne, cele programu i jego ambicje, a także selektywność.

Dyskusja:

Pani Ewa Mikos, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej zapytała, czy w innych krajach, które realizują programy nastąpiły podobne zmiany w trendach demograficznych oraz czy wskazane rekomendacje dotyczą jedynie Polski.

Pani Benedicte Charbonnel Zabdyr poinformowała, że zalecenia nie dotyczą jedynie Polski, ale też innych krajów. Rekomendacje dotyczące wyzwań demograficznych są takie same dla wszystkich państw europejskich.

Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, przedstawicielka Stowarzyszenia Kongres Kobiet nawiązała do przeglądu śródkresowego polityki spójności w Raporcie Krajowym dla Polski na rok 2024 oraz do priorytetów dotyczących „niwelowania różnic terytorialnych w dostępie do wysokiej jakości i niedrogiej opieki nad dziećmi” oraz „zwiększania dostępu do wysokiej jakości, niedrogich i dostępnych środowiskowych usług opieki długoterminowej” i zauważyła, że są to typowe społeczne polityki, które jeśli miałyby być realizowane w FENG, to byłoby to duże wyzwanie. W jej opinii warto się nad tymi zagadnieniami pochylić, ponieważ mają przełożenie na efekty w programie. Inwestycje w społeczne, opiekuńcze funkcje są związane z efektywnością. Podała przykład dużych firm, mających zagraniczne korzenie, ale nie tylko, które w Polsce mają przy zakładach, czy przy firmach placówki opiekuńcze dla dzieci. To jest powiązane z biznesem, ponieważ dzięki takim rozwiązaniom pracownicy lepiej pracują, zwłaszcza kobiety. Jej zdaniem warto ten wątek wnieść w kolejnych pracach.

Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG przekazał, że IZ ma powyższe zagadnienia na uwadze. Mogą one również przybrać formę dodatkowych kryteriów wspierających.

8. Zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 03.01 „Kredyt Ekologiczny” w 3. priorytecie FENG „Zazielenienie przedsiębiorstw”

Prezentację zmian kryteriów przedstawił **Pan Krzysztof Hoffman, Dyrektor Biura Instytucji Pośredniczącej, Departament Programów Europejskich, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego – IP FENG.**

Dyskusja:

Pan Arkadiusz Lewicki, przedstawiciel Związku Banków Polskich zaproponował obniżenie progu kwoty wydatków kwalifikowalnych projektu z 2 mln PLN do 1 mln PLN. Wskazał, że z informacji od przedsiębiorców wynika, że mniejsze projekty stanowią ok. 10% w Kredycie Ekologicznym. Wyraził zrozumienie, że istnieją dodatkowe instrumenty dla mniejszych inwestycji, a FENG oraz inne

programy mają dużo do zaoferowania innowacyjnym firmom, zasugerował jednak pozostawienie wyboru przedsiębiorcom. Odcinanie potencjalnych wnioskodawców na podstawie konkretnej kwoty jest, w jego opinii, dyskusyjne.

Pan Adam Niedziółka, przedstawiciel Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej poparł powyższy głos **Pana Arkadiusza Lewickiego**.

Pan Krzysztof Hoffman:

- podkreślił, że propozycja BGK nie ma na celu eliminacji kogokolwiek z systemu i Bank może zapewnić alternatywne formy wsparcia dla tego typu mniejszych projektów. To, co przyświeca BGK, to korzyść dla przedsiębiorców w postaci przyspieszenia procesu oceny. W drugim naborze do BGK wpłynęło 728 wniosków, a w kolejnych naborach Bank spodziewa się zdecydowanie jeszcze więcej wniosków;
- poinformował, że biorąc pod uwagę możliwości techniczne i organizacyjne Banku, istotne jest skupienie się na projektach, które gwarantują jakość i pozwalają na optymalne wykorzystanie alokacji. To rozwiązanie pozwoli BGK działać w taki sposób, żeby przedsiębiorcy uzyskali jak najszybciej wyniki oceny i mogli rozpocząć inwestycje. Należy zwrócić uwagę, że większość przedsiębiorców czeka z rozpoczęciem inwestycji do momentu potwierdzenia ze strony IP możliwości uzyskania wsparcia. BGK chce ocenić projekty szybko i sprawnie, żeby wsparcie efektywnie zaadresowało rynkowe potrzeby. BGK nie wyklucza nikogo. Przedsiębiorcy, którzy skorzystają z alternatywnych źródeł wsparcia (pożyczki i gwarancje) na pewno na tym nie stracą. Dodatkowo w przypadku pożyczek i gwarancji przedsiębiorcy nie muszą korzystać z Bazy Konkurencyjności, co jest znaczącym ułatwieniem. Podał przykład, gdzie pierwszy wniosek o płatność końcową w ramach Kredytu Ekologicznego zakończył się korektą blisko 90% z uwagi na to, że przedsiębiorca pominął zasadę konkurencyjności. To, co jest problemem już na etapie wniosku o dofinansowanie, przekłada się na problemy na późniejszych etapach i BGK chce zaradzić tym problemom.

Pan Piotr Natkański, Dyrektor Biura w Departamencie Gwarancji i Poręczeń, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego odniósł się do kwestii utrzymania kwoty demarkacji pomiędzy działaniami. Wskazał, że jedynie 6% projektów do 2 mln PLN uzyskuje wsparcie w formie premii ekologicznej. BGK chce alternatywną formą wsparcia, jaką jest bezpłatna gwarancja Ekomax z dopłatą do kapitału, umożliwić większej grupie przedsiębiorców, którzy otrzymali negatywną decyzję o wsparciu w Kredycie Ekologicznym, uzyskać dofinansowanie w innej formule. Ten sam bank kredytujący, który mógłby udzielić kredytu ekologicznego, ale nie może tego zrobić, bo nie została przyznana premia ekologiczna, może udzielić kredytu inwestycyjnego na podobną inwestycję efektywną energetycznie w formie gwarancji. BGK zabezpiecza spłatę kapitału kredytu bezpłatnie do

80% kwoty kapitału oraz dopłaca do kapitału kredytu 20% w formie dopłaty. Tym samym, przedsiębiorca będzie miał mniejsze zadłużenie kapitałowe, ale też mniejsze oprocentowanie, ponieważ rata odsetkowa będzie liczona od niższej kwoty kapitału, do którego BGK dopłaci. W związku z tym, sama procedura ubiegania się o wsparcie jest prostsza i trwa tyle, ile trwa standardowa procedura kredytowa w banku kredytującym, czyli ok. miesiąca. W ciągu miesiąca przedsiębiorca może liczyć na rozstrzygnięcie w formie pozytywnej decyzji kredytowej objęcia kredytu bezpłatną gwarancją, czyli nie angażuje swojego majątku do zabezpieczenia spłaty kredytu i tym samym, w efekcie tej pozytywnej decyzji kredytowej, uruchamiany jest kredyt na finansowanie inwestycji. Po jej zakończeniu BGK dopłaca do kapitału na poziomie 20% kwoty kapitału kredytu. Wszystkie formalności klient realizuje w swoim macierzystym banku. Nie kontaktuje się z BGK, ponieważ BGK ma podpisane umowy o współpracy z bankami komercyjnymi. Dodatkowo wskazał na komplementarność obu instrumentów i podkreślił, że dzięki wprowadzeniu kwoty odciążenia, BGK będzie mógł zaoferować kompleksowe wsparcie w zakresie efektywności energetycznej przedsiębiorstw.

Pan Arkadiusz Lewicki zaproponował zrobienie dłuższej przerwy między naborami. ZBP pisał do BGK i IZ na wniosek infrastruktury bankowej, żeby przesunąć termin naboru z końca roku na połowę stycznia 2025 r. Wskazał, że zaraz po tym naborze planowany jest IV nabór, który z kolei warto przesunąć, np. na kwiecień z uwagi na zimowy okres urlopowy.

**Pan Grzegorz Orawiec, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju,
Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG:**

- potwierdził, że IZ prowadzi rozmowy z BGK, w tym na temat harmonogramu naborów. IZ zależy jednak na wysokim tempie wdrażania;
- poinformował, że nabór nie zostanie zakończony z końcem roku, trwają rozmowy na kiedy ustalić jego zakończenie;
- w kwestii IV naboru przekazał, że IZ i BGK szukają kompromisu w kwestii terminu naboru;
- zaproponował głosowanie kryteriów dla najbliższego naboru w przedstawionym kształcie z włączeniem progu 2 mln PLN kosztów kwalifikowanych na projekt. Podkreślił, że program krajowy powinien mieć wpisaną pewną selektywność projektów. IZ będzie czekać na informację zwrotną z BGK co do efektywności kryteriów w takim kształcie.

Pan Arkadiusz Lewicki przystał na propozycję głosowania kryteriów w obecnym kształcie.

Głosowanie:

Wyniki głosowania dot. **Uchwały nr 56** w sprawie przyjęcia zmian kryteriów wyboru projektów dla działania 03.01 „Kredyt Ekologiczny” w 3. priorytecie FENG „Zazielenienie przedsiębiorstw”:

33 głosy “za”, 0 “przeciw”, 1 głos wstrzymujący się.

W sumie oddano 34 głosy. Wszystkie głosy były ważne. Nikt nie wyłączył się z głosowania z powodu konfliktu interesów.

9. Sprawy różne

Pan Grzegorz Orawiec przypomniał o terminie Grupy roboczej 1 października br. Zaprosił członków Komitetu do roboczego dialogu. Poinformował, że finalizacja zmiany programu powinna zakończyć się najpóźniej w czerwcu 2025 r. Podziękował wszystkim za udział w posiedzeniu, zarówno ten stacjonarny, jak i zdalny. Poinformował, że kolejne posiedzenie Komitetu odbędzie się 30 października br. i zamknął obrady.

10. Wykaz skrótów

B+R – badawczo-rozwojowy

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

ETO – Europejski Trybunał Obrachunkowy

FENG – program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

FNP – Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

IP – Instytucja Pośrednicząca

IZ – Instytucja Zarządzająca

KE – Komisja Europejska

KM – Komitet Monitorujący

MFIPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MRiT – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

PIFE – Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

SOOIPP – Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce

STEP – Sprawdzimy Twój Eksperymentalny Pomysł na Projekt

UE – Unia Europejska

ZBP – Związek Banków Polskich

Protokół przygotowała: Pani Alicja Wieczorek,

Sekretariat Komitetu Monitorującego FENG

Zaakceptował: Pan Grzegorz Orawiec

Zastępca Przewodniczącego Komitetu Monitorującego FENG

Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR

Zatwierdził: Pan Jan Szyszko

Przewodniczący Komitetu Monitorującego FENG

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

11. Załącznik 1 - Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM FENG 18 września 2024 r.

CZŁONKOWIE

1. Pan Grzegorz Orawiec, Zastępca Przewodniczącego KM FENG, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawiciel Instytucji Zarządzającej FENG,
2. Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
3. Pani Katarzyna Duber-Stachurska, Prezes, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
4. Pani Joanna Zembaczyńska-Świątek, Zastępca Prezesa, przedstawicielka Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
5. Pani Marta Guberow, Dyrektor Działu Wyboru Projektów, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
6. Pani Karolina Lesyng, Dyrektor Działu Dotacji Krajowych i Funduszy UE, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
7. Pan Krzysztof Hoffman, Dyrektor Biura Instytucji Pośredniczącej w Departamencie Programów Europejskich, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego,
8. Pani Joanna Kuszlik-Cichosz, Zastępca Dyrektora OPI PIB ds. administracji, przedstawicielka Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego,
9. Pan dr inż. Radosław Kwapiszewski, Kierownik Zespołu ds. Wsparcia Oceny Projektów i Komercjalizacji, przedstawiciel Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,

10. Pani Ewa Bieniek, Departament Strategii, MFiPR, przedstawicielka Instytucji do spraw koordynacji strategicznej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce,
11. Pan Grzegorz Żmuda, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE, MFiPR, przedstawiciel Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027,
12. Pani Małgorzata Wierzbicka, Dyrektor Departamentu Programów Ponadregionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027,
13. Pani Aneta Sałata, Naczelnik Wydziału Innowacji i Przedsiębiorczości, Departament Programów Ponadregionalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027,
14. Pani Agnieszka Mańturzyk, Departament Programów Infrastrukturalnych, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
15. Pan Piotr Krasuski, Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, MFiPR, przedstawiciel Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
16. Pani Małgorzata Mika, Zastępca Dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
17. Pani Agnieszka Kijas-Wiczołek, Zastępca Dyrektora w Departamencie Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów, przedstawicielka ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
18. Pani Ewelina Majuk-Puzyńska, Departament Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki,
19. Pani Agata Wancio, Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, przedstawicielka Ministerstwa Rozwoju i Technologii,
20. Pani Justyna Cieślakowska, Naczelnik Wydziału Badań, Innowacji i Cyfryzacji w Departamencie Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawicielka ministra właściwego do spraw rozwoju wsi,
21. Pani Agata Madej, Departament Projektów i Strategii, Ministerstwo Cyfryzacji, przedstawicielka ministra właściwego do spraw cyfryzacji,
22. Pani Sylwia Stefaniak, Departament Badań i Innowacji, Ministerstwo Cyfryzacji, przedstawicielka ministra właściwego do spraw cyfryzacji,
23. Pan Jakub Mazur, Wiceprezydent Wrocławia, przedstawiciel Unii Metropolii Polskich,
24. Pan Mariusz Marszał, Doradca Przewodniczącego Związku ds. programowych i legislacyjnych, przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
25. Pan Andrzej Pietrasik, Burmistrz Płońska, przedstawiciel Związku Miast Polskich,

26. Pani Dorota Olearnik, Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami, Urząd Miejski Wrocławia, przedstawicielka Związku Miast Polskich,
27. Pan Rafał Rudka, Kierownik Działu Współpracy, Informacji i Analiz w Biurze Związku Powiatów Polskich, przedstawiciel Związku Powiatów Polskich,
28. Pan prof. dr hab. inż. Marian Szczerek, Wiceprzewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, przedstawiciel Rady Głównej Instytutów Badawczych,
29. Pani prof. dr hab. Danuta Sosnowska, Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
30. Pani prof. dr hab. Agnieszka Merkisz-Guranowska, Politechnika Poznańska, Członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawicielka Rady Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
31. Pani dr inż. Sylwia Łaba, Zastępca Redaktora Naczelnego, przedstawicielka Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego,
32. Pan prof. dr inż. Bogusław Dołęga, Zastępca Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”, przedstawiciel NSZZ „Solidarność”,
33. Pani Anna Kieracińska, Pełnomocnik B+R ds. komercjalizacji prac rozwojowych, przedstawicielka Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
34. Pan Adam Niedziółka, Pełnomocnik Prezesa Zarządu ds. funduszy europejskich, przedstawiciel Pracodawców RP,
35. Pani Marzena Chmielewska, Zastępczyni Dyrektora Generalnego ds. rozwoju projektów, przedstawicielka Konfederacji „Lewiatan”,
36. Pani Agnieszka Lewandowska, Departament Funduszy Unijnych i Edukacji Cyfrowej, przedstawicielka Konfederacji „Lewiatan”,
37. Pani Bogumiła Frąckowiak, Naczelnik Wydziału Promocji Gospodarczej, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, przedstawicielka Związku Rzemiosła Polskiego,
38. Pan Łukasz Kościjańczuk, Partner w zespole Biznes i innowacje w CRIDO, przedstawiciel Business Centre Club,
39. Pan Rafał Szkop, Manager ds. Analiz, Legislacji i Współpracy Międzynarodowej, przedstawiciel Związku Przedsiębiorców i Pracodawców - Związek Pracodawców Polska Miedź,
40. Pani Katarzyna Kaim-Mierzwicka, Menedżer w CRIDO, przedstawicielka Związku Przedsiębiorców i Pracodawców,
41. Piotr Mieczkowski, Dyrektor Zarządzający Fundacji Digital Poland, przedstawiciel Federacji Przedsiębiorców Polskich,
42. Pan Krzysztof Krystowski, Prezes Związku, przedstawiciel Związku Pracodawców Kłasy Polskie,
43. Pani Anna Sokołowska, Dyrektor Biura Zarządu Związku Pracodawców Kłasy Polskie, Przedstawicielka Związku Pracodawców Kłasy Polskie,

44. Pani Agnieszka Buze, Zastępca Dyrektora w Biurze Polityki Gospodarczej KIG, przedstawicielka Krajowej Izby Gospodarczej,
45. Pan Arkadiusz Lewicki, Dyrektor Zespołu ZBP ds. Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych, Koordynator Zespołu międzybankowego ds. Funduszy UE, w tym FENG, przedstawiciel Związku Banków Polskich,
46. Pan dr inż. Zygmunt Krasiński, Prezes Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii,
47. Pan Łukasz Pupek, Ekspert, przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Gospodarczego,
48. Pani Anna Grzegorzczak, Członek Rady Koordynacyjnej Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii PACTT, Dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przedstawicielka Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii,
49. Pani Marzena Mażewska, Pełnomocnik ds. Standardów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce, przedstawicielka Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce,
50. Pan Marian Mójta, Prezes Zarządu, Przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz osób z niepełnosprawnościami - Dolnośląskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
51. Pani dr Ewa Rumińska-Zimny, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn - Stowarzyszenie Kongres Kobiet,
52. Pani Ewa Sufin-Jacquemart, Wiceprezes Zarządu SKK, przedstawicielka organizacji pozarządowej działającej na rzecz promowania równości kobiet i mężczyzn - Stowarzyszenie Kongres Kobiet,
53. Pan Robert Kłosowski, przedstawiciel organizacji pozarządowej działającej na rzecz niedyskryminacji – New Europe Foundation,
54. Pan Maciej Malik, przedstawiciel organizacji pozarządowej zajmującej się monitoringiem działań instytucji publicznych (organizacja strażnicza) - Klaster Innowacji Społecznych,
55. Pan dr Wojciech Szymalski, Członek grupy roboczej Polskiej Zielonej Sieci „Fundusze Europejskie dla Klimatu”, Prezes Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony środowiska - Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
56. Pan Rafał Dymek, przedstawiciel federacji organizacji pozarządowych – Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych;

OBSERWATORZY

57. Pan Simeon Shenev, Zastępca Dyrektora Wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, przedstawiciel Komisji Europejskiej,

58. Pani Benedicte Charbonnel Zabdyr, Menedżer Programu FENG w Wydziale ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, przedstawicielka Komisji Europejskiej,
59. Pani Marta Mioduszevska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
60. Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR, przedstawicielka Instytucji Zarządzającej FENG,
61. Pan Włodzimierz Koźlik, Departament Zgodności Rozliczeń Środków Europejskich w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, przedstawiciel ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie prowadzenia kontroli przez ministra działającego jako państwo członkowskie,
62. Pan Piotr Brzozowski, Departament Promocji Funduszy Europejskich, MFiPR, przedstawiciel Instytucji koordynującej do spraw informacji i promocji,
63. Pan Mariusz Lenkiewicz, p.o. Dyrektora Delegatury w Olsztynie, przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli,
64. Pan Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pełniący funkcję Instytucji Audytowej,
65. Pan Marcin Dziułka, Zastępca Dyrektora Departamentu Audytu Środków Publicznych, Ministerstwo Finansów, przedstawiciel Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pełniący funkcję Instytucji Audytowej,
66. Pani Anna Gołąbek, przedstawicielka Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A.,
67. Pani Katarzyna Koszykowska, Główny Specjalista ds. Badań i Rozwoju, PGE Energia Ciepła S.A., przedstawicielka Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych,
68. Pani Ewa Mikos, Przewodnicząca Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK, przedstawicielka Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
69. Pan Przemysław Sulich, Wiceprzewodniczący Komisji ds. cyfryzacji i Przemysłu 4.0 AHK Polska, przedstawiciel Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej,
70. Pan Tomasz Kot, Rzecznik Funduszy Europejskich, MFiPR;

POZOSTALI UCZESTNICZY

71. Pan Marcin Seniuk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Startupów, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
72. Pan Arkadiusz Dewódzki, Dyrektor Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
73. Pani Izabela Wójtowicz, Dyrektor Departamentu Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
74. Pani Anna Forin, Dyrektor Departamentu Usług Proinnowacyjnych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,

75. Pani Joanna Nowakowska, Dyrektor Departamentu Koordynacji Wdrażania Programów, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
76. Pan Daniel Węgrzynek, Zastępca Dyrektora Departamentu Usług Proinnowacyjnych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
77. Pan Tomasz Modzolewski, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Programów, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
78. Pani Izabela Fiszer, Zastępca Dyrektora Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
79. Pani Kamila Bonisławska-Małek, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
80. Pan Albert Wronkowski, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
81. Pan Marcin Kubacz, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
82. Pani Bożena Lublińska-Kasprzak, Zastępca Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
83. Pani Maria Szufleńska, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
84. Pani Anna Marciniak, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
85. Pani Milena Piątkowska, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
86. Pani Dorota Mróz-Kaproń, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
87. Pan Bartosz Jaroszko, Bank Gospodarstwa Krajowego,
88. Pani Magdalena Gąsior, Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.,
89. Pani Beata Pstrągowska, Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy, przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
90. Pani Izabela Sokulska, Biuro Ministra, MFiPR;

Przedstawiciele IZ FENG (Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, MFiPR):

91. Pani Agnieszka Amanowicz,	104. Pani Aneta Szczepkowska,
92. Pan Mirosław Budziszewski,	105. Pan Marcin Szpuda,
93. Pan Wilhelm Dworak,	106. Pani Agnieszka Tamioła,
94. Pani Agnieszka Fabisiak-Maszewska,	107. Pani Dorota Tkacz,
95. Pani Izabela Jachimowska,	108. Pani Marta Tomaszewska,
96. Pani Iga Kolska,	109. Pani Alicja Wieczorek,
97. Pan Piotr Kołodziejczyk,	110. Pani Joanna Witecka,
98. Pani Iwona Luba,	111. Pani Natalia Załużna.
99. Pan Łukasz Małecki,	
100. Pani Izabela Płowecka,	
101. Pani Aleksandra Ratajczak,	
102. Pani Aneta Sobota-Białas,	
103. Pan Daniel Szczechowski,	